

## **Uitwerking producten Ondersteuning zelfredzaamheid (C1) en ondersteuning maatschappelijke deelname (C2)**

Het betreft ondersteuning voor jeugdigen om weer maatschappelijk, op school en binnen het gezin zelfstandig te kunnen functioneren en te participeren. De jeugdige beschikt onvoldoende over "eigen kracht", het eigen sociale netwerk is niet of niet volledig in staat een (verdere) bijdrage te leveren aan verbeteren van de positie van de jeugdige en er is evenmin een algemeen voorliggende of algemene voorziening aanwezig. De omvang wordt bepaald a.d.h.v. een verdeling op 3 niveaus: licht, midden, zwaar<sup>1</sup>. De ondersteuning wordt zoveel mogelijk ingezet via supportgericht werken (zorgen dat i.p.v. zorgen voor) om te bewerkstelligen dat jeugdige en/of het gezin zoveel mogelijk worden begeleid naar een zelfstandig genormaliseerd leven met een minimale inzet van professionals. Hierin is het uitgangspunt: zoveel mogelijk verschuiving van hoger niveau naar een lager niveau van ondersteuning c.q. naar een algemene voorziening. We verwachten van aanbieders dit waar mogelijk actief te stimuleren.

Het onderscheid met behandeling:

Behandeling van specifiek medische, specifiek gedragswetenschappelijke of specifiek paramedische aard, gericht op herstel of voorkoming van verergering van een lichamelijke of psychische aandoening of beperking of van gedragsproblemen in verband met zo'n aandoening. Behandeling verwijst naar de hulpactiviteiten waarbij de jeugdhulpverlener op een methodische wijze een hulpverleningsrelatie hanteert, waardoor bij de jeugdige een proces in beweging wordt gezet met het doel de problemen op te heffen of althans te verminderen. Deze activiteit wordt ook wel omschreven als frequent en systematisch werken aan gedragsverandering, oplossing van ernstige intra-psychische problemen of aan het verminderen van complexe gezinsproblemen. Het betreft hier intensieve pedagogische hulpverlening.

### **C 1. Ondersteuning zelfredzaamheid (voorheen individuele begeleiding)**

Bij zelfredzaamheid gaat het om de lichamelijke, cognitieve en psychische mogelijkheden die de jeugdige in staat stellen om binnen de persoonlijke levenssfeer te functioneren (communiceren, dagelijkse routine handelingen, persoonlijke verzorging, onderhouden contacten). Het kan dan gaan om zaken als het helpen (leren) plannen van activiteiten, (leren) regelen van dagelijkse zaken, het (leren) nemen van besluiten en het (leren) structureren van de dag. Maar ook om het bieden van praktische hulp en ondersteuning bij het (leren) uitvoeren van handelingen/vaardigheden die zelfredzaamheid tot doel hebben.

<b>Product</b>	<b>Toelichting</b>	<b>Productcode</b>
C 1.1 Ondersteuning zelfredzaamheid - licht	Voor begeleiding thuis en individuele begeleiding in groep/dagbesteding (denk o.a. aan thuisbegeleiding of individuele begeleiding voor jeugdigen in de dagbesteding)	40A16
C 1.2 Ondersteuning zelfredzaamheid - midden	Voor begeleiding jeugdigen en ouders met opvoed- en opgroei problemen (denk hierbij bijvoorbeeld aan: school- en maatschappelijk werk)	40A17
C 1.3 Ondersteuning zelfredzaamheid - zwaar	Complexe begeleiding voor jeugdigen en ouders bij opvoed- en opgroei problemen (denk hierbij aan: intensief ambulante jeugdzorg en begeleiding van een psycholoog/pedagoog).	40A19
Persoonlijke verzorging Via C 1.1 of C 1.2	De Zorgverzekeringswet is verantwoordelijk voor alle zorg die bepaald wordt door de behoefte aan geneeskundige hulp (95%) De Jeugdwet is zorg met de handen op de rug en beperkt zich tot het aansporen tot (5%). Bijvoorbeeld een verslaafde die je aanspoort om te gaan douchen, of een jeugdige die van de sondevoeding af is, maar nog zelf moet leren eten.	30A00

<sup>1</sup> Criteria hierbij kunnen zijn: mate van verzorging, mate van begeleiding/behandeling, mate van zelfredzaamheid, mate van functioneren in de groep en groeps grootte

## **C 1.1 Ondersteuning zelfredzaamheid licht**

### **Doelgroep**

Jeugdigen (en ouders) met enkelvoudig ondersteuningsvragen rondom opvoeden en opgroeien. Hierbij kan gedacht worden aan thuisbegeleiding of individuele begeleiding voor jeugdigen in de dagbesteding, als aanvulling op 'ondersteuning maatschappelijke deelname'. Een jeugdige is over het algemeen al op de rails, maar heeft langdurig een bepaalde mate van begeleiding nodig, met ondersteuning vanuit het sociaal netwerk.

### **Doel**

Jeugdigen en ouders met vragen rondom opvoeden en opgroeien begeleiden vanuit het perspectief dat zij zoveel mogelijk leren om de opvoeding en het opgroeien weer zelfstandig en zonder professionele ondersteuning uit te voeren.

### **Aanpak**

Het lokale team bepaalt samen met het gezin en de aanbieder welke ondersteuning nodig is, en legt dit vast in een ondersteuningsplan. Hierin staan ook de te behalen doelen, op welke wijze wordt gewerkt naar zelfstandigheid. Daarnaast wordt aangegeven wat de omvang en duur van de begeleiding is.

### **Persoonlijke verzorging (bij C 1.1 of C 1.2)**

Een klein deel van de doelgroep die nu persoonlijke verzorging ontvangt wordt vergoed door de gemeente. Het gaat om de volgende omschrijving in de wet: 'activiteiten op het gebied van de persoonlijke verzorging in verband met een psychogeriatrische of psychiatrische aandoening of beperking, of een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke handicap, gericht op het opheffen van een tekort aan zelfredzaamheid'. In de brief aan de Kamer blijkt: "dat verzorging ook kan samenhangen met begeleiding in plaats van met verpleging. Verzorging wordt dan meer in het verlengde van begeleiding geleverd. Voor deze mensen geldt dat er over het algemeen geen sprake is van een somatische aandoening en/of primaire medische problematiek, maar in de regel behoefte aan ondersteuning bij ADL, in plaats van het overnemen er van. Dit komt met name voor bij mensen met een verstandelijke beperking, zintuiglijke beperking en psychiatrische problematiek. Deze ondersteuning bij ADL positioneer ik onder de Wmo. Deze vorm van persoonlijke verzorging hangt dus samen met de begeleiding. Om deze reden is het logisch om deze vorm van persoonlijke verzorging onder te brengen in de maatwerkvoorziening ondersteuning zelfredzaamheid. Het gaat om ondersteuning bij de ADL en niet om het overnemen ervan.

### **Kwaliteitseisen (naast de algemene eisen uit de Basisovereenkomst)**

Opstellen ondersteuningsplan: HBO  
Uitvoering van de ondersteuning: MBO/MBO+

## **C 1.2 Ondersteuning zelfredzaamheid midden**

### **Doelgroep**

Jeugdigen en ouders met ondersteuningsvragen/problemen rondom opvoeden en opgroeien. Hierbij kan gedacht worden aan school- en maatschappelijk werk en specialistische begeleiding.

### **Doel**

Jeugdigen en ouders met vragen rondom opvoeden en opgroeien begeleiden vanuit het perspectief dat zij zoveel mogelijk leren om de opvoeding weer zelfstandig en zonder professionele ondersteuning uit te voeren.

### **Aanpak**

Jeugdigen en/of ouders met vragen rondom opvoeden en opgroeien begeleiden vanuit het perspectief dat men zoveel mogelijk leert om de opvoeding weer zelfstandig en zonder professionele ondersteuning uit te voeren. Dit wordt in het ondersteuningsplan vastgelegd, waarbij ook het toekomstperspectief is vastgelegd, en de mogelijkheden voor 'afschaling'. Afgesproken wordt ook wat de duur en omvang van de begeleiding is.

### **Kwaliteitseisen (naast de algemene eisen uit de Basisovereenkomst)**

Opstellen ondersteuningsplan: HBO  
Uitvoering van de ondersteuning: HBO

### C 1.3 Ondersteuning zelfredzaamheid zwaar

#### Doelgroep

Jeugdigen en ouders met complexe ondersteuningsvragen/problemen rondom opvoeden en opgroeien. Hierbij kan gedacht worden aan intensief ambulante jeugdhulp en begeleiding van een psycholoog/pedagoog, in multiprobleem gezinnen, bijvoorbeeld ter voorkoming van residentiële hulp, of als nazorg na afloop van residentiële opvang.

#### Doel

Jeugdigen en ouders met complexe vragen rondom opvoeden en opgroeien begeleiden vanuit het perspectief dat men zoveel mogelijk leert om de opvoeding weer zelfstandig en zonder professionele ondersteuning uit te voeren.

#### Aanpak

Het lokale team bepaalt samen met het gezin en de aanbieder welke ondersteuning nodig is, en legt dit vast in een ondersteuningsplan. Hierin staan ook de te behalen doelen en op welke wijze gewerkt wordt aan afbouw van begeleiding of vermindering van de begeleiding (bijvoorbeeld op afroep – vinger aan de pols houden of overstappen naar begeleiding midden of licht). Men kan hierbij denken begeleiding door gespecialiseerde jeugdhulpwerkers, pedagogen, psychologen, orthopedagogen. De begeleiding kan plaatsvinden in het gezin, maar ook op locatie.

#### Kwaliteitseisen (naast de algemene eisen uit de Basisovereenkomst)

Opstellen ondersteuningsplan: HBO+/WO

Uitvoering van de ondersteuning: HBO/HBO+/WO

### C 2 Ondersteuning maatschappelijke deelname (voorheen begeleiding groep en behandeling groep bij J&O)

Product	Toelichting	Productcode
C 2.1 Ondersteuning maatschappelijke deelname licht	<ul style="list-style-type: none"><li>Voor KmB, jeugdigen met een jGGZ stoornis en/of jeugdigen met opvoedproblemen, 1 à 2 begeleider/stagiair op ca 7-10 jeugdigen, of</li><li>Bijdrage aan naschoolse opvang/respijtzorg, ter ontlasting van ouders/verzorgers</li></ul>	40A21
C 2.2 Ondersteuning maatschappelijke deelname midden	<ul style="list-style-type: none"><li>Voor KmB, jeugdigen met een jGGZ stoornis en/of jeugdigen met opvoedproblemen 1 à 2 begeleider/stagiair op ca 3-6 jeugdigen</li></ul>	40A22
C 2.3 Ondersteuning maatschappelijke deelname zwaar	<ul style="list-style-type: none"><li>Voor KmB, jeugdigen met een jGGZ stoornis en/of jeugdigen met opvoedproblemen, 1 begeleider/stagiair op 1-2 jeugdigen</li><li>Intensieve dagopvang bij opvoedproblemen, waarbij voor de behandeling apart een indicatie wordt gegeven.</li></ul>	40A24

De kerntaak van ondersteuning maatschappelijke deelname is het bieden van een tijdelijk verblijf aan jeugdigen, gekoppeld aan zorg, behandeling en begeleiding en/of het verhelpen van een crisis. Het betreft ondersteuning in groepsverband voor cliënten die vanwege hun beperking, stoornis of gedrag niet maatschappelijk kunnen participeren binnen de algemene voorzieningen in de buurt. Ten aanzien van vervoer van en naar de dagbesteding is het uitgangspunt dat de cliënt/zijn netwerk het zelf regelt. Indien dit niet mogelijk is wordt een vervoerscomponent mee geïndiceerd door het lokale team. We vragen van aanbieders hun openingstijden zo in te stellen dat het voor ouders mogelijk wordt om jeugdigen zelf te brengen en op te halen.

Voor dit onderdeel zal per keer de afstemming met passend onderwijs moeten worden gezocht, om te zorgen dat jeugdigen die binnen het passend onderwijs vallen, daar worden behandeld. Wel is het mogelijk dat lokale teams ter ondersteuning van het passend onderwijs aanvullend 'ondersteuning zelfredzaamheid' toekennen.

## C 2.1 Ondersteuning maatschappelijk deelname licht

### Doelgroep

- Jeugdigen met een lichamelijke of verstandelijke beperking, of jGGZ stoornis, die vanwege hun beperking geen passend onderwijs kunnen volgen. Qua begeleiding 1 à 2 begeleider/stagiair op ca 7-10 jeugdigen, of,
- Jeugdigen met een beperking of jGGZ stoornis, die niet naar de reguliere naschoolse opvang kunnen.

### Doel

De jeugdigen hebben een zinvolle dagbesteding, en er zijn leerdoelen geformuleerd, passend bij de jeugdige en zijn/haar beperking.

Jeugdigen met een jGGZ stoornis (ADD, autisme) kunnen na school worden opgevangen in een situatie waarin rekening wordt gehouden met hun stoornis. *De gemeente geeft een bijdrage, naast het bedrag dat ouders zelf zouden moeten betalen voor reguliere naschoolse opvang. Er is hier geen leerdoel, het is een vorm van respijtzorg. De vraag is of dit wel kan, ivm inkomensverschillen, kinderopvangtoeslag bij reguliere opvang die hier niet van toepassing is.*

### Aanpak

Het lokale team bepaalt samen met het gezin en de aanbieder welke ondersteuning nodig is, en legt dit vast in een ondersteuningsplan. Hierin staan ook de te behalen doelen, en de wijze waarop wordt afgestemd met passend onderwijs.

### Kwaliteitseisen (naast de algemene eisen uit de Basisovereenkomst)

Opstellen ondersteuningsplan: HBO

Ondersteuning bieden bij maatschappelijke deelname licht: MBO

## C 2.2 Ondersteuning maatschappelijk deelname midden

### Doelgroep

- Jeugdigen met een lichamelijke of verstandelijke beperking, jeugdigen met een jGGZ stoornis en/ of jeugdigen met opvoedproblemen, die vanwege hun beperking geen passend onderwijs kunnen volgen. Qua begeleiding 2 begeleiders op ca 3-6 jeugdigen
- Jeugdigen met een beperking, een jGGZ stoornis of opvoedproblemen, die niet naar de reguliere naschoolse opvang kunnen.

### Doel

De jeugdigen hebben een zinvolle dagbesteding, en er zijn leerdoelen geformuleerd, passend bij de jeugdige en zijn/haar beperking.

Jeugdigen met een jGGZ stoornis (ADD, autisme) en/of opvoedproblemen kunnen na school worden opgevangen in een situatie waarin rekening wordt gehouden met hun stoornis, of tijdelijk ook tijdens schooluren. Doel is dat het jeugdige zo snel mogelijk terugkeert naar (passend) onderwijs. *Verskil met ondersteuning maatschappelijke deelname licht is dat er wel een leerdoel is. Voorbeeld: Bocs, Spelende Wolf, Jonge Ontdekker, De Barrage.*

### Aanpak

Het lokale team bepaalt samen met het gezin en de aanbieder welke ondersteuning nodig is, en legt dit vast in een ondersteuningsplan. Hierin staan ook de te behalen doelen, en de wijze waarop wordt afgestemd met passend onderwijs. Naast ondersteuning maatschappelijke deelname, kan het nodig zijn om 'behandeling' in te zetten en/of 'ondersteuning zelfredzaamheid'. Dit wordt in het ondersteuningsplan vastgelegd, waarbij ook het toekomstperspectief is vastgelegd, en de mogelijkheden voor afschaling.

### Kwaliteitseisen (naast de algemene eisen uit de Basisovereenkomst)

Opstellen ondersteuningsplan: HBO

Ondersteuning bieden bij maatschappelijke deelname midden: MBO of HBO?

En benodigde vaardigheden van belang.

### **C 2.3 Ondersteuning maatschappelijk deelname zwaar**

#### **Doelgroep**

- Jeugdigen met een lichamelijke of verstandelijke beperking, jeugdigen met een jGGZ stoornis en/ of jeugdigen met opvoedproblemen, 1 begeleider/stagiair op 1-2 jeugdigen
- Intensieve dagopvang, waarbij voor de behandeling apart een indicatie kan worden gegeven

#### **Doel**

De jeugdigen hebben een zinvolle dagbesteding, en er zijn leerdoelen geformuleerd, passend bij de jeugdige en zijn/haar beperking.

Jeugdigen met een jGGZ stoornis (ADD, autisme), en/of opvoedproblemen kunnen na school worden opgevangen in een situatie waarin rekening wordt gehouden met hun stoornis, of tijdelijk ook tijdens schooluren. Doel is dat het jeugdige zo snel mogelijk terugkeert naar (passend) onderwijs. *Voorbeeld: opvang door de Stichting het Robertshuis, De Barrage?*

#### **Aanpak**

Het lokale team bepaalt samen met het gezin en de aanbieder welke ondersteuning nodig is, en legt dit vast in een ondersteuningsplan. Hierin staan ook de te behalen doelen, en de wijze waarop wordt afgestemd met passend onderwijs. Naast ondersteuning maatschappelijke deelname, kan het nodig zijn om 'behandeling' in te zetten en/of 'ondersteuning zelfredzaamheid'. Dit wordt in het ondersteuningsplan vastgelegd, waarbij ook het toekomstperspectief is vastgelegd, en de mogelijkheden voor afschaling.

#### **Kwaliteitseisen (naast de algemene eisen uit de Basisovereenkomst)**

HBO; maar vooral benodigde vaardigheden van belang, hoe kunnen we dat formuleren.